

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Diurnallul acest'a ese in tóta *Mortivér'a*; dar' prenumeratiunile se primescu in tóte dílele. *Pretíulu* pentru Austro-Ungari'a : pre uuu anu e 6 fl., pre I semestru 3 fl., — pentru Roman'a si Tierile latíne si streine : pre unu anu 8 fl. (20 franci — lei noi), pre I semestru 4 fl. (10 fr.—1 n.) Unu numeru singuraticu costa 12 cr. v. a.

Tóte siodeniile si assemnatiunile suntu a se tramite la Redactiunea diurnallulu in Gher'a (Szamosújvár.) Er' diurnalele de schimb precum si tóte scrierile de a cáror'a aparentia ar' fi a se face mentiune in acestu diurnallu suntu a se tramite la *Proprietariulu diurnallulu M. B. Stanescu in Arad.*

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de linia si 30 cr. tacse timbrale. La repetiri mai dese a unoru si acelor'asi insertiuni se accórdá reduceri insemnate in pretiulu de inserare.

Collectantii de insertiuni se împártasiescu in % cuvenitu.

Abonamentele suntu a se face prin assemnatiuni postale: La **REDACTIUNEA DIURNALLULU** in Gher'a Szamosújvár. Cei de gente barbara si din tíera straina se voru adresá: in *Siberi'a* la Tiarulu, in *Chín'a* la Ching-chiling-ho, in *Persi'a* la Siaculu, in *Asi'a* si in celelalte parti ale lumei la prefectulu *Baniffa*. *Pretiulu de abonamentu* se primescu in totu soiulu de bani — numai in bani ideali nu.

Stanu Tomutia hotiu-ucigasiulu.

Dedicatie tuturoru tradatoriloru.

In puterea noptii, cându totulu viséza,
Lánga „podulu gárlei“ ór' ce scánteéza? ...
Acolo-i bordeiuulu — loculu urgisitu —
Alui Stanu Tomutia — hotiului vestitu. —
Dara ór' ce face Tomutia'n miezu de nópte?
Ce gemete, suspine, ce plánsu s'audu? Ce síópte
Patrundu in tain'a noptii din acestu locu patatu
De-alui Tomutia fapte — de toti incunjuratu?

De par'a-unui focu mare bordeiu-i luminatu.
La focu unu vasu cu apa totu fierbe ne'ncetatu.
Pe vatra stau intinse unelte felinrite
De fieru, la câte-unu capetu in jaru de focu rosite.

„Ah! lasa-me Tomutia, îndurá-te de mine!“
S'au-de-o vóce stinsa, ce da fiori prin vine.
(Vai! e nenorocít'a a hotiului sócie:
De máni si de picióre legata cu-o fránghie,
Intinsa cá o mórtá pe recele pamántu,
Menita-aici se-si affe grozavulu seu mormentu.)
Tomuti'a la aceste cuvinte de durere
Se'nhólba cá o fiara, ié unulu dintre fiere
— Celu mai fierbinte, rosíu; — sóciei gur'a-i casca,
Ilu vára: „Na, ajunga-ti, se nu mai lehiasca!“
Graesce, — apoi pe-o laitia se lasa obositu.
Cá omulu in turbare nu-i monSTRU mai cumplitu! ...

Unu típetu cá de sierpe, ce capulu i-ai sdrobotu
Patrunde tristu in nópte c'umu hohotu nadusitu.
Pe vatra se arata cámu intru'n chipu de mácia

„Tomutia — tiene-ti firea, Tomutia nu te dá,
C'acést'a e demonulu, ce gróp'a ti-a sapá!“

Tomuti'a 'ncepe-a ride, se scóla, mán'a 'ntinde
Si fieru de fieru le stinge in ur'a ce-lu aprinde;
Apoi toporu-apuca si'ncepe-a bucati
Nefericit'a-i jertfa. Si-ori unde elu lovi,
O vóce-i totu dícea, o vóce-i totu strigá:
„Tomutia tiene-ti firea, Tomutia nu te dá!“

Potere numerósa mai cá de-o septemána
Pe Stanu 'lu urmaresce sa-i pice la îndamána,
Si-acumu-insciintiata de-a hotiului femee —
Bordeiu'lu ocolesce, tributulu se sí'lu iec.
Cându cele dintái raze in nópte au invinsu,
Bordeiuulu lui Tomutia in flacari e aprinsu.
Poterea navalesce, cu sgomotu se apuca
Pe Stanu de via se-lu prinda, se-lu lege si se-lu duca
Se-lu duca dupa ordinu — 'napoi se nu mai vie
Pe calea cea din urma spre maic'a *vecinicie*.“
Sateni cu furci, topóre spre usia se repedu,
O sfarma, vreu se intre, dar' cumu pe Stanu i-lu vedu,
Cu gróza dau in parte. Si alti pe locu sosescu,
Dar' si-estia se'nfióra si postu-si parasescu.
Ferestriile i-su sparte si usi'a-i bucátita
Si juru in jurulu bortii, sta glót'a îndesita;
Cá leulu in strimtóre Tomuti'a-i strimtoratu
Dar' unulu cá se-lu prinda se dici c'a cutezatu.
Atunci ráncesce-o vóce: „Ce stati si ve uitati?
Cu totu ce-aveti in mánu bordeiu'lu derimati,
Si fiar'a, ce se afla ascunsa 'n rizunie
In latiuulu nostu-atuncia va trebui se vie!“
De-ajunsu a fostu o clipa, si Stanu stá isolatu
Uitându-se in juru-i cu ochiulu turburatu.
Cercarea cea din urma — de-aice de-a scapá

Legatu că o papnsia din capu până n picior
Si'ntinsu pe unu caru mare cu fația catra sóre

Nainteá judecátii Tomuti'a întrebatu
De un'a si de alt'a, totu estu respunsu a datu:
„*Me értá Dómne sánte cá amu facutu pecatu*
Dar' si eu bietu nemernicu amaru am fostu tra-
[datu!„ . . .

C. M.

Domnulu Nimicu.

NOVELA de D. COCUTA.

I.

Éta-ne in salonulu cucónei Tarsiti'a Epingescu, unde venise invitatele si invitatii de tóte mútrele.

Ici, Dlu *Gugumanescu* vorbiá cu D.-r'a *Sulemene-scu*, o fetitia cá de vr'o 15 ani, asié spuneá ea, dar' cáre tiené minte cá de demultu.

Dincolo, Musiu *Ififigenscu* stateá tristu, — ne-luându parte la conversatiunea ce se deschise între cucónele si tenerii ceialalti. Din cându in cându aruncá câte-o ochiada unei dómne cá de cárna, dara plina de hazu.

— Da bene, nene *Ififigenscule*, ce stái si nu dici nemicu?

— Ce pofiti se mai spunu eu cându D-vóstra diceti fórté multu?

— De-ace'a te mai întrebam se ne dai si parerea D-vóstra despre destinu.

— Cu tóta placerea. Sustienu cá tóta asistenti'a 'si are aci josu utilitatea s'a, cá totu omulu are la unu momentu datu, cuventulu seu de-a fi.

— Ei bene! eu, interveni unulu din asistenti, anume *Bèbè*, ce státea lângá *Azurin'a*, dulcinea lui, eu, ve afirmu cá-am cunoscutu baiatu a cáruí viétia a fostu cu totulú contraria de ce'a ce cantati D-vóstra a aretá aci.

II.

Bèbè facú o mica pausa, apoi luá cuvântulu c'unu aeru maretu:

„Miculu diavolu a carui suveniru o revocu acum, avé, dupa cum 'lu scie toti, porecla de *domnulu Nimicu*, inse adevératulu seu nume érá *Maimutiescu*.

Maimutiescu! Primulu nume pocitu, adeca un'a din acele numiri totu atátu de curióse si frumóse cá si stápanii lui.

Maimutiescu séu *domnulu Nimicu* érá conscolariulu meu la colegiu.

Érá de temperamentu usiurelu, nestatornicu, asié de usiure incátu, cându mediculu l'a întrebatu déca scie cá e sanguinu, nervosu séu *lymphaticu*, elu i-a respansu

— E, si ce-mi pasa mie. Me multiumescu cu ce sum

III.

La colegiu, *Nimicu-Maimutiescu* nu érá nici unu scolarin cum se cade, dar' nici silitorin.

Deprinsu a traí in mijloculu indeferinteloru, elu nu atrasese nici odata atentiunea profesorului asupr'a s'a. Cáci venindu la scóla, staté intr'unu coltiu inghesuitu, dormitându de lene, asié cá puçini scolari din ace'a clasa scia cá elu vine acolo.

Astfelu cá intr'un'a din díle, profesorulu privindu prin fundu, din intemplantu, intr'unu coltiu intunecosu

— *Asie dara a venitu unu nou scolarin astazi r...*
Cum te numesci, amiculu meu?

Si *Maimutiescu* érá de mai bine 8 luni si diumetate.

IV.

La esirea din scóla, ambitiunea s'a fú de a luá locu in rangurile cele mai . . . vai! ale scumpei nóstre birocratii.

Statú cinci ani.

Cinci ani, fora a poté deveni alt-ceva decâtu supra-numerariu.

Elu dísece cá nici odata nu sperase nimicu in acésta viétia. De-aci se duse la literatura.

La unu concursu ce érá publicatu pentru *Academie*, luá si elu parte.

Raportulu secretariului se esprimá astfelu:

„Cinci concurenti s'au prezentatu. Incepemu a departá *à priori* pe numerulu 3, a-carui semnificare absoluta nu merita intr'adeveru nici unu esamenu mai multu aprofundatu.“

Manuscrisulu in cestiune érá alui *Maimutiescu-Nimicu*.

V.

Se încercá in opere teatrale.

Trimesá directiunei de-aci o mica comedia intr'unu actu, ce fú retrimésa inapoi cu acésta nota a administratiunei:

„Priu nulitatea subiectului si a dialogului, acestu actu nu merita nici critica nici elogiuri.

„N'am aflatu intr'ensulu nici calitati, nici defecte.

„Acést'a e apreciarca formata.“

Nenorocitul Maimutiescu!

VI.

Se determiná se jóce la *Bursa*, terenu fórté periculosu pentru ori cine; dar' pentru densulu nici nu esistá acestu periculu.

In timpu de o luna, elu speculá asupr'a diferiteloru valori.

Cându se duse la agentulu seu spre a regulá comptulu, i-se gasí cá cáscigase sum'a de 4,253 fr. 25 bani asupr'a *Gazului* si cá perduse asupr'a *Drumuriloru austriace*, afectate prin o scadere subita, sum'a de lei 4,253 f. si 256, asié cá deductiunea facuta din drepturile si pagub'a s'a, îi mai remanea, net, cáscigu sum'a de lei 0, si bani 00.

Nenorocitu in ori-ce afacere, se gândi a se insurá. Védiu o féta frumósa, îi placú si-i scrise acésta epistola:

„Domnisióra!

N'ai necesitate se mai stai nemaritata, si eu n'am nevésta, si tu n'ai barbatu, tocmai bine. O se fimu o parechia bunicica si tóta lumea o se rívnésca la noi. Te iubescu, *Afrodít'a mea*, moru dupa tene, si simtiu cá va crepá déca nu te va luá de soçie

Alu Dt'ale pré plecatu servitoriu

Maimutiescu.“

VII.

Infortunatulu *Maimutiescu* se insurá intr'o frumósa dí.

Tóte femeiele ce lu vediuse, formuláse asupr'a fisicului lui acést'a opiniune unanima:

— Acést'a e unulu din acei ómeni, cari nu dtcu nimicu. Acést'a fú si caus'a de l'a luatú D-sióra X.

Casatori'a lorú érá o perfecta robía pentru densulu. Érá contractatu cu totu batiocuritu, astfelu cátu déca

cene-va îi propuné vr'unu lucru nu-lu faceá fora parerea nevetei.

Déca unu óre-cene propunea D-nei Maimutiescu a consultá soçiulu:

— Pe barbatulu meu? respundeá dens'a inaltându din umeri cu nepásare. . . . *Óre ce socotese densulu?*

Si dens'a aveá dreptate: N micurile nu se socotescu.

VIII.

Visulu lui Maimutiescu erá se aiba unu copilu. Unu anu trecú; apoi altulu, apoi alu treilea si vai! . . . *nimicu*. Cu totu desperatu de-acést'a, alergá la unulu din celebri-tatile nóstre doctorale pentru a-lu întrebá asupr'a acestui casu si a deceptiunei sale. Doctorulu îi púse diverse condițiuni; Maimutiescu díse:

— Póte, femeí'a mea e sterila?

— Nu, báiatulu mieu, díse elu, nu dens'a, ci voi . . . pentru-cá . . . Si densulu îi deduse motivele fisiologice ale acestei afirmatiuni impitoiabile.

IX.

Ce lovitura de trásnetu!

Maimutiescu erá disilusionatu, consternatu, descu-ragiatu pre tempulu tocmai cându incepeá resbelu Fran-ci'a cu Germani'a. Elu se inrolá intr'o companie de *franç-tireurs*.

Optu díle dupa acést'a capitanulu companiei adresá generalulu raportulu urmatoriu:

„Súm fericitu de-a ve anunçiá cá am debutatu printr'o fapta de arme, care, indrasnescu a sperá cá va capetá aprobarea.

„Informându-me cá unu convoiu de inimizii trebuia se tréca la puçina distantia de noi, me repedii in con-tr'a loru in momentul cându convoiulu aparú, insoçitu de-o escórta de Bavaredi, — cari suprinși, fura cu to-tulu zápăciti, si dupa o scurta resistentia, o luara la fuga, lasându treidiece si dóue de cápete de animale in manile nóstre.

„Am onórea de-a adauga cá perderile nóstre au fostu absolutu neinsemnatóre. Unu singuru omu taiatu“

— E necesitate, domniloru, e necesitate, conchise Bèbè, de-a adaugá cá omulu mortu, care representá o *perdere absolutu neinsemnata*, erá Maimutiescu— Nimicu alu nostru predestinatulu?!

Ah! am uitatu unu detaliu:

Corpulu seu n'a fostu de locu aflatu, si astfelu nu e de locu in acésta lume o pétra seu o cruce aretându cá domnulu **Nimicu** a traversatu acésta viétia.

Deci, demonstratiunea erá complecta.

Totu asié de complecta dupa-cum veduv'a s'a re-maritându-se de multu temp, nu mai portá numele seu.

Scumpe lectritie, stergeti-ve o lacrima pentru bie-tulu **Nimicu!**

Se cauta
unu omu de conscientia
care
se voiésca a primí
portfoliulu financialoru
in
ministeriulu actualu
a Ungarici

Vulpoiulu si canele.

(Fabula.)

Unu vulpoiú odata inalbitu in rele
Cu gându c'o s'ajunga tempuri si mai grele,
Unu planu nou de viétia prifacutu-'si face:
„*Ca de acumu cu lumea se traiésca 'n pace.*“
Deci cu vorbe bune si cu lingusire
Si-alte mesitesiuguri date lui de fire,
Incotro se'ntórce totu se cpintesee
Si cu prietente cas'a-'si ingradesce

De-unde pâna unde vine si unu câne.

„Ah! . . . norocu dá Dómne! . . . dá 'ncetro giupáne?“

— Surulu 'lu întréba pe celu nou venitu
Dându-se cu dènsulu la sfatu prelungitu. —

Si din vorba 'n vorba viclénulu vulpoiú

Díce câtra câne: „*haidemu amendoi*
Frate se fimu prieteni, man'a se ni damu,

La nevoi, necazuri se ne-ajutoramu;

Si cá semnu de vorb'a, ce amu încheiatu,

Tu se-'mi fii cumatru. Am de botezatu!“

— *Bucurosu cumatru!* — cânele graesce

Si i-i face 'ntocma dupa cumu doresce

Dupa cumatrie cânele 'nbetatu

Siovaindu spre casa intr'o grópa-a datu.

„*Sai cumatru iute, vina 'n ajutoriu,*

Latíulu reu me stringe, imi dau duchulu, moru!“

— Striga bietulu câne. — Dar' suru-o tiulise,

Ce pâna la gróp'a ast'a-'lu insoçise.

Cânele 'ntinsu siele plinu de desperare,

Cându de-odata vede o lumina mare

Si ande-o vóce: „*Da, ce cati pe-aici*

Jarra blastemata? Latíulu se m'lu strici?“

— Erá vênatoriulu, ce-audindu reenindu

Pân la latiu in fuga vent gâfaindu,

Cugetându cá-'i fiar'a, ce o asceptá.

Dar' vedicendu cá-'i câne unu ciomaga mi-'si iá,

Ilu discurma, 'lu trage, tí'lu blanescce bine

Dicèndu; „*na cotarla-asia ti se curine!*“

Astfelu de cumètri desu avemu si noi:

— „*Prieteni la bine, dusimani la nevoi.*“ —

(Cáci é dusimani cel'a, care faciãresce

Ca-'ti voiesce bine; ér' cându te lovesce

Vre-o nenorocire, pe locu te-a uitatu,

Cá lud'a de tene-asia s'a lapedatu).

IN CATILINAM.

Clasicii au caracterisatu pre Catilin'a in modulu urmatoriu:

„Catilina nobili genere natus, fuit magni vi et animi corporis, sed ingenui pravi parvique.“

Si densulu, desí a tientitu la suruparea Romei, a avutu totusiu neobrasnicí'a de a se presentá in senatu, — cându apoi M. Tulliu Cicero l'a intempinat cu cuvintele:

„Quosque tandem abutere Catilina patientia nostra?“

Si noi inca avemu unu Catilina, asupr'a carui'a se póte aplicá din cuventu in cuventu caracterisarea de mai susu; si acestu Catilina alu nostru inca se presenta in senatu totu intre aceleasi impregiurari cá si Catilin'a Romei.

**Scrisórea lui Pista Ungurulu
catra Ioanu Romanulu.**

Noj Ivonu!

Sajnálom che tu nu vrutu kregye kum jo szpuz lá tyinye inke lá trekut án, kum voj trebe sze dám muna ku vungurij, si sze facse unu nemzetiség ku noj, ke noj jesztye si akum donyij lá ajészta máre tzára, si voj sze nu máj facse nemzetiségi kérdés gyelá lyimbá si gyelá skola; máj binye lá oláh ember dáke braká lá magyar nadrág si purtá sarkantyú si punye kakastól la palaria si beszedei vunguresce. Tu nu vrutu szkultá la minye ámbátor ku őszinteség, zisz jó, kare vojít multu binye lá szeginy oláhok. — Akum Tu potye vegye lontru kum jó jesztye előre látó si binye zisz ká sze fáce barátság, ke la vungurij jesztye multzi bányi si are bunu skalá si multzi ketánye, kare potye kergetni pre elenségu si rumunye domnyi. Io spuszám lá voj szé lásze ala oláh nyelv si sze vátze magyar nyelv kare jesztye hivatalos gyela tota tzára, si gyela hivatal si gyela országgyűlés; alá vosztu lyimbá jesztye táre durva si nu potye sze vorbí lá diplomatvia, pentru ke nu pótye művelni pre jélu, dake la voj nu jesztye állami iskola si bunyi vatzatorij kè voj szegény nu avé bányi sze potye dá máre fizetés si sze fáce jutalom, si nu jesztye tanfelügyelő kare sze punye globa la pruncsij, kare nu mergye la skola, ungye sze potye kunovstye lá magyar konstitutio si lá magyar történelem, ke la vosztu skolá vatza numáj hazudság si ébresztuli magyar ellenes érzelem. Jó vegye kum la tyinye si la altzi bunyi hazafi máre fájdalom si bánat jesztye, dake nu potye fáce máre domnyi gyela rumuni, däre acselá nu trebuie csudalí ke voj nu szimpatizá ku noj, si ala jesztye oká gye voj nu mergye naintye. Szpunye la rumunij sze dám muna si sze vinyi la nosztu skola si sze vátza kum noj poronesi, apoi totu fi binye si vinyi boldogság la tota ajészta tzára. Dake jó kapatá kedvező válasz, apoj fáce máre barátság si noj totz fi magyar pólgarok. Isten áldja titeket

Gyela Budapest 1879.

kiványja

Csillagholdmezei **Rokafi Pista.**

Vrajítórea.

Déc' aveti vre-o bóla 'n lume,
Fia ori si de ce nume:
Veniti cá se ve vrajescu
Si de locu ve lecuiescu.

Sciu se facu din cei morbosi
Bravi voinici si sanatosi;
Ér pre cei ce-su parasiti
Sciu se-i facu éراسi iubiti.

Sciu se cântu unu cântu de doru
Cu unu dulce tonu de-amoru;
Ér celui ce-mi dá bacsisiu,
Sciu se-i facu glume de risu.

Sciu se facu la ori ce féta
Bunu norocu — dar' pentru plata --
Sciu pre tóte-a maritá
Si de grigi a le scapá.

Sciu se facu cu duchulu meu
Se mergu ori si unde vréu
Se mergu chiar' si 'n tieri straine
Pentru celu ce-mi dá bani bine.

Sciu barbatulu a 'nsurá
Si mirésa a-i cautá
Chiar' din tiera departata
Sciu se i-o-aducut pre lopata.

Ce vreti inca se ve 'nsiru
Din a vrajirei bunu firu,
Ce mai vreti se povestescu
Din ce sciu eu se vrajescu?

Sciu descânturi mici si mari
Pentru bóle de-lea tari,
Sciu descânturi mari si mici
Pentru bóle de voinici.

Deci de-aveti vre-o bóla 'n lume
Fia ori si de ce nume:
Veniti cá se ve vrajescu
Si de locu ve lecuiescu.

Virgile B.

Anticipatiunea barbatului cu femeia limbuta.

Unu barbatu avendu muiere limbuta o batú odata asia de tare, cátu o lasá inundata in sânge pre faci'a casei si elu se dusé de-acasa.

Casenii vediendu-o jacându in sânge chiamara mediculu cá se o lege si vindece.

Acest'a venindu 'si impleni detori'a.

Muierea se bucurá cá acést'a vindecare va cost'a bani pre barbatulu seu si mai multu nu o vá bate.

Dupa insanetosiare intrebá barbatulu pre medicu: — Cátu amu de platitu?

— Numai 30 de floreni, respunse doctorulu.

— Aici-su dar' mai primesce inca 30 fl. pentru cea mai de aprópe ocaziune cându vei avé de-a mai lecuí pre femeia mea de urmele sângeróse ale limbei s'ale ascutite.

Patianiile si nasdravanile

BARONULUI MINCIUNESCU.

(Continuare.)

Ati auditu de securu, despre S. Ubertu, patronulu vênatoriloru, precum si despre cerbulu care i se aretá intr'o padure, portându s. cruce in córnelu lui. — Eu amu praznuitu in totu anulu cu mare veselía diu'a acestui santu, si adese-ori amu vediutu cerbulu deusului zugravitu in beserici precum si pre pieptulu cavaleriloru ordinelui care porta numele lui; asemenea nu voiu cutezá nici odata a negá cumeá au potutu se esiste cândv'a si cerbi cari au avutu crucea implântata intre córnelu s'ale, — dar' si ace'a voiu sustiené totudém'a ca astadi nu mai exista astfelu de cerbi. — Dara se nu intramu in discussiune mai infocata asupr'a acestui obiectu; ci mai bene ascultati se ve povestescu ce'a ce am vediutu eu insu-mi cu ochii mei. Intru-o di, cându mi-se ciuntásera atátu glóntiele cátu si alicele (síretele), dadúu preste celu mai frumosu cerbu in lume. Elu se opri si me fixá cu privirea s'a, forá de a face baremi unu pasiu inainte, cá si cum ar' fi sciutu ca pung'a cu glóntie 'mi erá góla. Numai decátu pusei in pusunariu o umplatura de pravu adausa cu unu pumnu de sémhuri de ciresia pre cari i-i adunasemí cátu potúu mai iute; si apoi descarcându pușc'a nimerii cerbulu oblu in frunte chiar' intre cele dóne córne. — Lovitur'a 'lu inspaimentá grosavu, si elu incepú se se elatine, — apoi 'si veni in fire si se dusé pe-aci incolo. — Unulu séu doi ani dupa acésta intemplantare, treceam érași totu prin ace'a padure, si éta cá, lucru ne mai pomenitu, zarescu unu cerbu minunatu care avé intre córnelu lui unu ciresiu fórtu frumosu inaltu celu pușinu de trei metri. — 'Mi adusei a-minte de intemplantarea de mai inainte si socotindu cerbulu cá pe o vechia proprietate a mea, cu unu glontiu 'lu intinsei la pamentu si astfelu am cáscigatu cu o descarcatura a puscei carne de cerbu si fructe de ciresiu; cáci bene se ve insemnati arborele erá incarcatu cu frupte multu mai bune si mai gustuóse decátu tóte fruptele de ciresiu cari le-am mánecatú cândv'a in viétia. — Si dupa acésta intemplantare minunata a mea cene póte negá ca s'a potutu intemplantá cá, — totu in modulu in care am plantatu eu ciresiulu intre córnelu cerbulu meu, — vre-unu cucernicu se fi plantatu crucea intre córnelu cerbulu s. Ubertu? In lipsa totala de glóntie si sírete unu venatoriu istetiu face totu ce póte si nu lasa cá se-i scape nici o ocașiune benevenita fora de-a-o intrebuintiá in folosulu seu!

(Va urmá.)

Carturariulu si femeia lui.

Unu literatu petrecea totu cu nasulu in carti. Urându-i-se muierea lui de acést'a i díse: — Cum nu potú se me facu eu o carte, pre care vedu cá o deschidi in tóte dílele? Invoi-te-ai la acést'a iubite barbato?

— M'asiu invoiú iubiu'a mea, inse numai cu o conditiune. . . .

— Cum asié? intrebá muierea.

— Se te faci calendariu cá se te potiu aruncá la o parte cu capetulu anului.

Gandesce-te la mine!

Gândesce-te la mine cându pung'a mea cea grósa
Deschide-alu inimiórei palatu incantatoru.
Gândesce-te la mine cându mintea-mi vanitósa
Me face pe nimicuri s'aruncu banii usioru.
La sunetulu monedei cându sinulu teu palpita,
La visurile noptiei cându banulu te invita,

Asculta cum suspina,
Acést'a punga plina:
Nu me uitá! (bis)

Gândesce-te la mine cându sórtea ne'impacata
Me va silí cu tene mereu se cheltuescu,
Cându vei senti cá dorulu si vêrst'a naintata
Din asta trista cale de locu nu me oprescu,
La ultimulu adio, la banii mi te gândesce,
Cáci ce-i absentia, timpul, cându ei te imbulzesce

Atátu cátu vei trai,
Acesti bani voru sioptí:
Nu me uitá! (bis)

Gândesce-te la mine cându pung'a mea sleita
In gherocu cofundata nu te va mai chemá,
Gândesce-te cându érași moned'a parasita
In mân'a ta cea sparta nu se va mai aflá.
Tu nu-i mai vedé chipulu si formele-i divine
Dar' gândulu teu sburá-va la sunetele-i line

Atátu cátu vei trai
Si vecinicu i-ei sioptí:
Nu me uitá. (bis)

Parodia de Puricele.

Schimbarea pusetiuniloru.

Scen'a se petrece in Bosni'a in timpul ocupatiunei armatelor austro-ungare.

Érá unu regimentu uagurescu in care nici unu soldatu nu sciá nemtiesce. Unu generalu anuntiasé cá o se faca inspectia. Siefi sciendu intrebările ce-o se faca generalulu, — invetiá pre toti soldatii se dica pe nemtiesce, la intrebarea antáiu cá de cáti ani e, dóuedieci si patru, la a dóu'a de cáti ani e in armata, patru, si la a trei'a câte limbi vorbesce, améndoue. Generalulu sosindu intrebá vre-o doi soldati in felulu acest'a, dar' ajungúndu la alu treilea schimbá intrebările:

— De cáti ani servesci in armata? intrebá elu.

— De 24.

— De cáti ani esti?

— De 4.

— Dar' bine, reluá generalulu cu mirare, din noi doi, a cărui minte nu-i sanetósa?

— Améndoue.

Tablou.

Cucernicii Crestini.

Doi crestini se dusera la unu cutare sculptoru cá se le faca tipulu cutarui'a santu. Sculptorulu i intrebá cá diu ce materia si cátu de mare se li-lu faca? Acesti'a spunu cá are se fia de statura de medinlocu si se fia facutu din lemmu. — Dupa ace'a i intrebá cum voiescu se fia tipulu viu séu mortu? Acésta intrebare neasceptata pusé pre crestini pe eugete si mai cá nu sciáu ce se respunda. — Intru ace'a unulu si aflá respunsulu si díse:

— Fá-lu numai viu, cá apoi l'onitu omori noi.

Istorióra din Revoluțiunea transilviana dela 1848/9.

Estrasu din **Memoriula lui Iosifu Sterea Siulutiu de Carpenisiu** — care se afla de vândiare la Redacțiunea acestui diurnalu cu 50 cr. plus 5 cr. portpostalu.

Dupa a dóu'a invasiune alui Hatvany in muntii apuseni, care s'a sfêrsitu asemenca celei de antâi, cu total'a nimicire a Maghiariloru, a intratu in Abrudu Br. Kemény Farkas cu o armata numerósa si bine organizata, dar' si acést'a a fostu respinsa. — Intr'o dí, cându curgea lupt'a intre Abrudu si Carpenisiu cu o mare inversiunare, s'a intemplatú urmatórea scena comica: Primariulu de Abrudu-statu, Bidigutiu, omu avutu si onestú, a-caru'a casa se aflá in capulu satului de catra Carpenisiu, priviá cu mare nelinisce lupt'a intre Maghiari si Români. Neliniscea lui veniá de acolo, cá Bidigutiu voiá se se presente invingatoriulu cá primariulu comunei, in costumulu nationalu respectivu, cá nu cumv'a in prim'a furie, invingatorii trecându pe deinaintea casei s'ale si vediéndu-lu in costumulu inamicului, se-lu omóre. A postatu dar' pe servitoriulu seu pe o culme de-asupr'a casei, de unde se vedé batali'a si i-a poruncitu se-i strige, care partida invinge, pentru cá se se imbrace in costumulu ei. — Primariulu insusi unu omu cámb betranu, mare si grasu, a statu in curte, tienéndu intr'o mâna costumulu maghiaru, éra in ce'alalta celu românescu. — „Tiene-te jupâne“, strigá servitoriulu, „se-au mestecatu Ungurii cu Români. Se batu cá orbii. Fugu Români, jupâne, trage nádragii! — Români s'au opritu, s'au întorsu asupr'a Unguriloru; acesti'a au luát'o la sanetós'a. Trage ciórecii, jupâne! — Au sositu dóne tunuri unguresci cu calareti pe drumu, au respinsu pe Români; trage nádragii, jupâne! — Români au incungiuratu pe Unguri, acesti'a se retragu in graba, trage ciórecii, jupâne! — Ungurii au capetatu ajutoriu, s'au aruncatu orbescé asupr'a Româniloru, pe cari i-au respinsu in padure; trage iute nádragii; — Pentru D-dieu, jupâne ai grija! Români si-au aruncatu pelariile si tiundrele, (mantale) náválescu asupr'a tunuriloru si asupr'a catanélóru, cá turbati, Ungurii fugu mâncându pamentu; trage ciórecii, jupâne! au inviasu Români! grabesce, jupâne! tulai!!! hurra!!!

„Audi, mèi! acum alu dracului se fiu tu cu Unguri si cu Români cu totu,“ díse bietulu primariu, care s'a truditú, încátu plinu de apa si necajitu, nu mai poté nici resuffá de ostenitu ce erá. Nu me mai imbracu si desbracu, fia cum va vré Dumnedieu. Ce, tatalu dracului! Se me spândiure, nu m'asi poté chinuí mai multu.“ A remasu in ismene si camesia. — Mai tardiu í-lu necajiamu de multe-ori pe bietulu omu, dícându-i: „Vedi! nevoi'a te invétia, care e costumulu internationalu si neutralu. Din capulu locului trebuia se remáni in ismene si camesia. Te crutiái de frica si de ostenéla!“

De pre la Sabiiu.

Fóia verde din bradetu
La Sábiiu unu comitetu,
Unu comitetu mare 'n fóle
Administratoriu de scóle.
Comitetu — precumu spunu —
Multe persóne 'lu compunu
Cá se fie lucru bunu;
Capulu inse e mai mare
Si ochilari dènsulu are.
Va se díca
Mè badica:
Capulu ce fu si caprariu
Astadi pórtá ochielari;
Canulu ce striga habt acht!

Ci injuru si striga
Fie caldurosu seau frigu
Asupr'a celoru ce dícu
Cá eu nu pricepu nimicu.
N'oiu tacea, n'oiu avei pace
Fora totu ce vréu voiú face
Cáci dóra in catanie
Invetiat'amu omenie
Omenia si azbuchi,
De mi-e capu 'n patru muchi;
Invetiaiu si eticheta
Stergându tablele de creta,
Mai invetiaiu politica
Suciadu recrutii de chica,
Si aeru de diplomatu
Totu acolo mi-amu luatú
Precându cântamu mândrulu solo
Dupa devisa-mi sic volo!
Ér decându sumu presinyertu
Deci precumu vedeti — la tóte
Má pricepu eu bine fórté.
La apusulu regimentu
Invetiaiu cá de minune
Metodulu de lectiune;
Seiu compará substantive
Si conjugá adjective,
Amu idei de istoria
Computu si geografia
Scurtu: potu se fiu directoru
Si spaim'a dascalóru
Pe cari cumu nu-mi conviniu
Celui micutiú mi-i inchinu
Si déca 'ntréba „de ce“!
Le respundu simplulu „adé“!
Ér' de-mi mai facu necasu,
Mi ti-i spalu si mi facu hazu.
Datú decrete cumu 'mi vine,
Si ér' le pretindu la mine,
Apoi ti-i alungu se fuga
Cá nime se nu-i ajunga.
Déca inse vréu se seie:
De ce-i tipa dia dascalie?
Le respunda rotundu, frumosu:
Nu grigi omu ticalosu.
Cá marea-mi cultura-mi díce
Se te cari de cátu de aice,
Cáci destalu tempu ai servitu
Siepte ani necontentitu
La scólele care eu
Le conducú din capulu meu;
Apoi, afora de acea
Poporulu te partinea
Éra eu cu ochielari
Nu ascultu de opincari.
Deci te cara unde-ti place
Ameudoí tergu n'omu mai face.
Astfeliu dascalescu pe toti
A lui Lancaster nepoti.
Firesce, cei cu graiu mare
Le place a strigá tare
Cá se fiu nitielu umanu
Cátra supusu-mi sermanu
Si se fiu mai indulginte
Se me portu cá omu cu mente,
Dar' nu-mi pasa, seiu eu bine
Duce lucrulu pâna'n fine.
Cui 'mi striga cá nu'su cultu
Cu aspre vorbe 'lu insultu
Si-i dícu: nu scí cá Isusu
De unu magariu a fostu dusu
In Rusalimulu pomposu
Ne vréndu a merge pe josu;
Elu cum a mersu, a fostu dusu,
Filosofu nu faci din ursu!

Reteganulu.

GUR'A SATULUI

DIURNALU GLUMETIU

SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Cursulu XX. — Anulu 1880.

Va eși in 16ta Marti sér'a, illustratu cu caricaturi frumóse; si vá publicá pasieniile nasdraveniloru aventurieri si biografiile celebriloru siarlatani ai tempului modernu, — mai departe totu soiulu de articlii de veselie si petrecere: novele, románe, fabule, anecdote, comedii, risete si zimbete, scánteintie, puricarú, furnicaturi, — afora de acé'a va tiené pre cetitorii sei in curentu cu tóte pertractarile si hotaririle ciorobóreloru tierei unguresci si a unoru comitate si comunitati cu sfetnici fora sfatu, precum si cu tóte intemplantentele din lumea mare, cari dupa natur'a lor cadu in resortulu lui.

Pretiuulu de prenumeratiune pre I anu e 6 fl., pre 1/2 anu 3 fl., pre 1/4 anu 1 fl. 50 cr., — pentru Romani'a si strainatate pre I anu 8 fl. (20 franci — lei noi) pre 1/2 anu 4 fl. (10 franci — lei noi).

AMICULU FAMILIEI

DIURNALU SOCIALU

BELETRISTICU SI LITERARIU.

INSTRUCTIUNE. Cursulu IV. — 1880. DISTRACTIUNE,

Va eși in fie-care septemana odata — Marti'a, in nri câte de 1—2 còle, formatu quartu mare, papiru finu, tipariu indesatu. Va publicá articlii sociali, poesie, novele, románuri, suveniri de caletoria s. a. Vá tractá cestiuni literarie si scientifice, cu reflesiune fiendu la cerentiele vietiei practece. Vá petrece cu atentiune viéti'a sociala a Romaniloru de pretotindene, precum si a celoru-alalte poporatiuni din patria si strainatate. — Prin umore dulce si satira alésa va nisui a face câte o óra placuta familiei strivite de grigúle vietiei.

Preste totu va nisui a intinde tuturoru individiloru din familia una petrecere nobile si instructiva.

Pretiuulu de prenumeratiune pre anulu intregu e 5 fl. v. a. pre 1/2 anu 2 fl. 50 cr. v. a., — pentru Romani'a si strainatate pre unu anu 13 franci — lei noi, pre 1/2 anu 7 franci — lei noi.

Abonantii pre anulu intregu voru primí cá premiu portretulu distinsulu nostru filologu si istoricu Timoteiu Cipariu — avendu de a solvi numai 30 cr. in pretiuulu pacuetarei si a cartei de transportu.

Abonantii pre anulu intregu la tóte foiele primescu si tóte premiale imprennate cu acelea — avendu de a solvi numai 70 cr. in pretiuulu pacuetarei si a cartei de transportu.

Abonantii de abonamente primescu gratis totu alu 5-lea esemplariu. Esemplariile de gratificatiune le potu socoti si in bani.

CARTILE

SATEANULUI ROMANU

SCRIERE PERIODICA

PENTRU TÓTE TREBUINTIELE POPORULUI ROMANU.

Cursulu V. — 1880.

Vá eși in fiesce-care luna câte una carte, baremi de una còla, — si vá publicá: a) Descrierea vietiei (biografi'a) a câte unu barbatu mai vrednicu de amentirea si recunoscienti'a poporulu romanu; b) Cunoscentie din economia, industria, medicina, juridica s. a.; c) Poesie vechie si nóue, — mai cu séma de acelea cari atingu mai de-aprópe pre poporulu nostru si impregiurările, in cari a trairu si traiesce; d) Novele poporale, istorióre, fabule, anecdote, proverbie si curente intielepte, de invetiatura si petrecere; e) Risete si Zimbete; f) Diverse sciri din lumea mare.

Pretiuulu de prenumeratiune pre unu anu intregu e numai 1 fl. v. a. (3 franci — lei noi).

Abonantii voru primí cá premiu portretulu vestitulu Luptatoriu a Independentiei nationale Avramu Iancu — avendu de a solvi numai 30 cr. in pretiuulu pacuetarei si a cartei de transportu.

HIGIEN'A SI SCOL'A

Fóia pentru sanetate, morbi, Educatiune si instructiune.

Cursulu V. — Anulu 1880.

Vá eși in 1/13 di a fiacarei lune in numeri baremi de câte o còla, si va publicá: articlii din sfer'a igieniei, medicinei poporali si a educatiunei si instructiunei poporali.

Pretiuulu de prenumeratiune pe anulu intregu e 2 fl. v. a., pentru Romani'a si strainate 5 franci — lei noi.

PREOTULU ROMANU

SCRIERE PERIODICA

PENTRU TOTI RAMI LITERATUREI BESERICESCI.

Prin acést'a foia se va inlocui
"Predicatorinlu Sateanului Romanu"
— care incéta cu finea acestui anu.

Va eși in fasciclii lunari câte de 2 1/2—3 1/2 còle, formatu octavu mare, papiru finu, tipariu indesatu; si vá publicá: a) articlii din sfer'a tuturoru scientieloru teologice, — tractate dogmatice, istorice, juridice, morali, pastorali etc. b) articlii din sfer'a educatiunei si instructiunei religiose-morali, — tractate pedagogice, didactece si catechetice etc.; c) schitie din viéti'a celoru mai celebri barbati ai besericeloru romane si cunoscentie

biografice despre sântii parenti ai bisericeii resariteni; d) **predice, omilii, catechese si pareneze, pre dominece, serbatori si diverse ocațiuni, — mai departe predice generali despre virtuti si viciuri precum si predice intocmite pre cele patru anotimpuri;** e) *istoriire, poezii si proverbe morali, precum si ori-ce cuvinte intielepte si amenunte aplicabili la elaborate religioase-morali;* f) *studii archeologice si documinte istorice din trecutulu bisericeilor române;* g) *leji si dispusetiuni privitoare la bisericele si scolele romane confesionali;* h) *Revista bisericeasca, scolastica si literaria, — precum si Revista dinaristiceii romane si straine, încatu acés'a ur' tractá si cestiuni cari mai de aprópe intereséza pre clerulu romanu.*

Din colónele acestei fóie voru fi eschise ori-ce dispute confesionali, precum si ori-ce articlii referitori la cestiuni relegionarie contro-vertate.

Pretiuulu de prenumeratiune pre anulu întregu e 4 fl. v. a., pentru Romania si straintate 10 franci — lei noi.

Abonantii pre anulu întregu voru primi cá premiu portretele **Archiepiscopiloru-Metropolitu romanu Dr. Ioanu Vancea si Mironu Romanulu** — avéndu de a solvi pentru ambele numai 50 cr. in pretiuulu pachetarei si a cartei de transportu.

Tóte aceste 5 fóie de odata abonate costau pre 1 anu 16 fl., pre 1/2 de anu 8 fl. v. a.

Tragemu atentiunea cetitoriloru nostri si asupr'a urmatorieloru publicatiuni literarie fórté interesante si effine:

Amoru si dincolo de mormentu. Novela de Ponson du Terrail traducere de N. F. Negrutin. Pretiuulu unui esemplariu e 30 cr. v. a. — 4 esempl. se vendu cu 1 fl. v. a.

Bibliotec'a Sateanului Romanu. Cartea I cuprinde materii fórté interesante si amuzante. Pretiuulu unui esempl. e 30 cr. v. a. — 4 esempl. se vendu cu 1 fl. v. a.

Bibliotec'a Sateanului Romanu. Cartea II. cuprinde materii fórté interesante si amuzante. Pretiuulu unui esempl. e 30 cr. v. a. — 4 esempl. se vendu cu 1 fl. v. a.

Colecta de Recepte din economia, industria, comerciu si chemia pentru economi, industriasi, meseriasi si comercianti. De Gr. T. Miculescu. Pretiuulu unui esempl. e 50 cr. — 5 esempl. se vendu cu 2 fl. v. a.

Apologie. Discussiuni filologice si istorice magiare privitoare la Romani invederite si rectificate de Dr. Gregoriu Silasi. PARTEA I. Paulu Hunfalvy despre Cronica lui Georg Gabr. Sincai. — Pretiuulu unui esemplariu e 30 cr. — 4 esempl. se vendu cu 1 fl. v. a.

Renascerea limbei romanesci in vorbire si scriere invederita si apretiatu de Dr. Gregoriu Silasi. — Pretiuulu unui esempl. e 40 cr. — 3 esempl. se vendu cu 1 fl. v. a.

Atatu pentru foiele insemnate pre pagina precedentu catu si pentru tote cartile insemnate aci e a se adresá la: **imprimaria „GEORGIU LAZARU“ in Gherla (Szamosujvár).**

Ifigenia in Aulida. Tragedia in 5 acte, dupa Euripide, tradusa in versuri de Petru Dulfu. Pretiuulu unui esempl. e 40 cr. — 3 esempl. se vendu cu 1 fl. v. a.

Ifigenia in Taurida. Tragedia in 5 acte, dupa Euripide, tradusa in versuri de Petru Dulfu. Pretiuulu unui esemplariu e 30 cr. 4 esempl. se vendu cu 1 fl. v. a.

Brand'a sên Nunt'a fatala. — Schitia din emigrarea lui Dragosin. — Novela istorico-nationala dupa Waldburg de Pamfiliu Grapini. — Editiunea „Amicului Familiei.“ — Gherla. Imprimaria „Georgiu Lazaru.“ 1879. — Pretiuulu unui esemplariu e 30 cr. Patru esemplare se vendu cu 1 fl. v. a.

Elu trebuie se se însóre. Novela de Mari'a Schwarz, traducere de N. F. Negrutin. Editiunea „Amicului Familiei.“ Gherla. Imprimaria „Georgiu Lazaru.“ 1879. — Pretiuulu unui esempl. e 30 cr. Patru esemplare se vendu cu 1 fl. v. a.

Mari'a sên Una féta curagiosa. Novela istorica de August Brass tradusa de Ioane Tanco. — Editiunea Amicului Familiei.“ — Gherla. Imprimaria „Georgiu Lazaru.“ — Pretiuulu unui esemplariu e 20 cr. Siese esemplare se vendu cu 1 fl. v. a.

Tóte aceste opuri odata procurate se trimitu cu postulu postalu irarecatu prin noi pentru 2 fl. 60 cr. v. a. tramisi înainte cu asemenatiune postale.

S'a pusu su tipariu si se pote aboná la imprimaria „Georgiu Lazaru“ sên la Editiunea acestui diurnalu in Gherla:

STUPARITULU sên indreptariu practicicu pentru stupari cu privire speciale la incepatori de Vas. Muresianu care va esi de su tipariu la inceputulu lunei februaru a. v. — Prenumeratiunile la acés'a scriere de mare insemnate si necesitate pentru poporulu romanu suntu a se face celu multu pâná la finea lui decemvre. Pretiuulu unui esemplariu e 70 cr. v. a. Totu alu 6-lea esemplariu se dá gratis. — Praes'a de mai multi ani a Dni auctori: recomanda in de ajunsu acestu opu alu densului; si noi credemu cá nu se vá afa unu singuru economu romanu — sciutoru de carte — care se nu grabésca a si-lu procurá acéla, — capetându intr'ensulu pentru o bagatela de 70 cr. unu indreptariu practicicu intru manuirea unui isvoru abundante alu bogatiei nationale.

**IMPRIMARIA
GEORGIU LAZARU
GHERLA (SZAMOSUJVÁR)**

efectuésce grabaicu si oftinu **ori-ce lucrari de imprimaria** — *bilete de visita, invitatiuni la cununia, balu etc., anuncio, contracte, rubricate etc.* — si comunica in celea 5 diuarie, cari aparu intr'ens'a in mii de esemplare **totu soiulu de publicatiuni** pre lángea pretiurile celea mai moderate. Mai departe tiene depositu mare de tiparitari de lipsa la oficiale tractuale, parochiale, pretoriale, notariale si comunale — precum si de totu soiulu **de papiru si unelte de scrisu** cu pretiari fórté moderate.

Totu acolo se afla si tote publicatiunile **Academiei Romane** si veri-ce Carti scolastece, bisericesci, poporale si se potu aboná ori-ce carti si diuaru romane si straine.